הִלְכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּפְּעוּדָה סִימָן קעו

קעו שֶׁהַפַּת פּוֹטֵר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א בָּרְכוֹת מ״ב (ע״א). ב רַבֵּנוּ יוֹנָה (ל. ד״ה מתני׳). ג שָׁם בַּגְּמָרָא.

א א**בָּרוּךְ עַל הַפַּת, פּוֹטֵר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת,** דְּהַיְינוּ ב**פֵּרוּרֵי פַּת** (ט) (א) **דַּק דַּק שֶׁדִּבְקָם עִם מָרָק אוֹ דְּבַשׁ.** (ב) * ג**בָּרוּךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת, לֹא פָּטַר אֶת הַפַּת.** הַגָּהָה: **בָּרוּךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת,**

בַּאֵר הַיטֵב

א (ט) דַּק דַּק. וְאֵין בָּהֶם תֹּאַר לֶחֶם שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וּפַת פּוֹטֶרְתָּן דְּבָאִים לְהַמְשִׁיךְ תַּאֲוַת הַמַּאֲכָל. בֵּ״ח (ס״א). וְעַיֵּן סִימָן קס״ח סָעִיף ח׳ וְסָעִיף י״ג דַּאֲפִלּוּ

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **בָּרוּךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ב) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה. וְהִנֵּה כָּל זֶה שַׁיָּךְ גַּם לְעִנְיַן פַּת כִּיסָנִין דִּבְרָכָתָן בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת** כַּמְבֹאָר בְּסִימָן קס״ח (ס״ו), צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה קֹדֶם הַסְּעוּדָה, וּלְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים אִם הָיָה לוֹ מִינֵי מְזוֹנוֹת בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, יוּכַל לִסְמֹךְ לְכַתְּחִלָּה עַל סְמַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁיְּבָרֵךְ אַחַר הַסְּעוּדָה, וְגַם בָּזֶה בִּשְׁעַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן יְכַוֵּן לְהַדִּיא לִפְטֹר אוֹתָם וְכַנַּ״ל. **[וְאִם בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל הַמִּינֵי כִּיסָנִין גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, דְּמִן הַדִּין הָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל פַּת כִּיסָנִין בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת אַף בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה** כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קס״ח (ס״ח), **אֶלָּא שֶׁבְּמַה שֶׁמְּבָרֵךְ מִקֹּדֶם הַסְּעוּדָה פּוֹטֵר מִבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה גַּם מַה שֶּׁאוֹכֵל מֵהֶם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אֲבָל בְּוַדַּאי מִמֵּילָא גַּם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטֵר אֶת כֻּלָּם אַף לְדַעַת קָמַיְיתָא,** וּכְמוֹ דְּקַיְימָא לַן לְעִנְיַן יַיִן בְּסִימָן רצ״ט סָעִיף ח׳, עַיֵּן שָׁם. **אָכֵן לְעִנְיַן מַה שֶּׁאָנוּ נוֹהֲגִין לֶאֱכֹל לְעִקֵּי״ךְ וְקִיכְלֵי״ךְ וְדַמּוֹתָהּ בְּשַׁבָּת בְּשַׁחֲרִית אַחַר קִדּוּשׁ, צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה אֵיךְ לִנְהֹג, דְּאַף דִּלְכְאוֹרָה כָּל זֶה הֵם פַּת כִּיסָנִין** כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קס״ח (ס״ז), **אֲבָל בָּאֱמֶת הָלֹא רַק מִסְפֵּק נוֹתְנִין עֲלֵיהֶם דִּין פַּת כִּיסָנִין** וְכַמְבֹאָר בִּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר שָׁם סָעִיף ז׳, וְהֵיינוּ מִשּׁוּם דִּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, וְלָכֵן אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם רַק מַעֵין שָׁלֹשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ אִם הֵם לֶחֶם גָּמוּר, בְּוַדַּאי נִפְטָרִין בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן לְבַד וְאֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם מֵעֵין שָׁלֹשׁ, **אִם כֵּן בְּוַדַּאי הָלֹא נָכוֹן יוֹתֵר שֶׁאַף אִם אֵין לוֹ מִזֶּה בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וַאֲפִלּוּ לְדַעַת קָמַיְיתָא לֹא יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם מֵעֵין שָׁלֹשׁ, רַק יִסְמֹךְ עַל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁיְּבָרֵךְ לְבַסּוֹף,** דִּבְדִיעֲבַד יוֹצֵא לְכָלֵי עָלְמָא אֲפִלּוּ עַל פַּת כִּיסָנִין גְּמוּרָה וְכַמְבֹאָר בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּסִימָן ר״ח סָעִיף י״ז, עַיֵּן שָׁם. וְאַף דִּבְתְחִלָּה בָּרַךְ עֲלֵיהֶם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, אֵין חֶשְׁשׁ בְּדָבָר, וְכַמְבֹאָר שָׁם (ס״ כ קסח) בְּסָעִיף ו׳ לְעִנְיַן אִם בְּתְחִלָּה רָצוֹנוֹ לֶאֱכֹל רַק מְעַט וְאַחַר כָּךְ אֵכַל כְּדֵי קְבִיעוּת, עַיֵּן שָׁם]. **וְטוֹב שֶׁיִּכָּוֵן בְּעֵת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לִפְטֹר אוֹתָם,** עַיֵּן שָׁם בְּאֵבֶן הָעוֹזֵר (ס״ רח ס״ק״ז). וְאַף דִּבְחַיֵּי אָדָם כְּלָל מ״א (ס״ד) רְאִיתִי שֶׁכָּתַב דְּאַף בְּאוֹכֵל לְעִקֵּי״ךְ קֹדֶם הַסְּעוּדָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, לֹא נְהִירָא וְכַנַּ״ל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) דַּק דַּק. שֶׁאֵין בָּהֶם כַּזַּיִת וְגַם אֵבֶד מֵהֶם תֹּאַר לֶחֶם, שֶׁבִּרְכָתָן בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת כַּמְבֹאָר בְּסִימָן קס״ח סָעִיף י׳, וּמִכָּל מָקוֹם פָּטַר לְהוּ פַּת, מִפְּנֵי (ט) שֶׁהֵם טְפֵלִים לְגַבֵּיהּ, וַהֲרֵי הֵם נֶחְשָׁבִין כְּמַעֲשֵׂה קְדֵרָה דְּפַת פּוֹטַרְתָּן: **(ב) בָּרוּךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת.** דְּדֶרֶךְ הוּא לַהֲבִיאָם קֹדֶם הַסְּעוּדָה לְתַעֲנוּג אוֹ לְהַמְשִׁיךְ הַלֵּב לֶאֱכִילָה, וְלֹא פָּטַר אֶת הַפַּת כֵּיוָן דְּבֵרְכָתָן בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת. וְכָתַב בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (מב. ד״ה בירך) שֶׁאַף אִם כַּוֵּן בְּפֵרוּשׁ לִפְטֹר (ג) לֹא מָהֲנֵי. וּלְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, (ג) אִם אֲכָלָן רַק לְתַעֲנוּג אוֹ לְהַשְׁבִּיעַ קְצָת, צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה קֹדֶם הַסְּעוּדָה, (ד) וְאִם לֹא בֵּרַךְ עַד שֶׁבֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, בְּדִיעֲבַד בִּרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטֵר כָּל מִינֵי מְזוֹנוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן ר״ח סָעִיף י״ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק עה) עַיֵּן שָׁם. (ה) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִינֵי מְזוֹנוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, נֶחְשָׁבֶת לַאֲכִילָה אַחַת, וְיָכוֹל אַף לְכַתְּחִלָּה לִסְמֹךְ עַל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁיְּבָרֵךְ לְבַסּוֹף. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאַף לְדַעָה זוֹ יִרְאֶה לְכַוֵּן לְהַדִּיא בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן לִפְטֹר מַה שֶּׁאָכַל מִקֹּדֶם [עַיֵּן בְּאֵבֶן הָעוֹזֵר סִימָן ר״ח סָעִיף י״ז]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ברך) שֶׁבֵּאַרְנוּ לְעִנְיַן מַה שֶּׁאָנוּ אוֹכְלִין אַחַר קִדּוּשׁ בְּשַׁחֲרִית לְעִקֵּי״ךְ וְקִיכְלֵי״ךְ וְכַדּוֹמֶה, נָכוֹן יוֹתֵר שֶׁאַף לְדַעָה רִאשׁוֹנָה לֹא יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה לְקֹדֶם הַסְּעוּדָה, (ו) אֶלָּא יִפְטְרֵנּוּ בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן, וְכָל שֶׁכֵּן אִם אוֹכֵל הַמִּין כִּיסָנִין גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וּבִבְרָכַת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת שֶׁמְּבָרֵךְ קֹדֶם הַסְּעוּדָה פּוֹטֵר גַּם אוֹתָם, לְכֻלֵּי עָלְמָא נִפְטָרִין הַכֹּל בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן, מִפְּנֵי דְּכָל זֶה שַׁיָּךְ לַסְּעוּדָה. וְאַגַּב אַתְּיָא מִפּוֹסְקִים אֲחֵרוֹנִים עוֹד אֵיזֶה דִּינִים מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְעִנְיָן זֶה. עַד הֵנָּה כָּתַבְנוּ בְּאוֹכֵל מִינֵי מְזוֹנוֹת קֹדֶם הַסְּעוּדָה, וְעַכְשָׁו נְבָאֵר בְּאוֹכֵל שְׁאָר דְּבָרִים. א) הָרוֹצֶה לֶאֱכֹל קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם לִסְעוּדָה מִדְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה (ו) כְּגוֹן פֵּרוֹת, וּבִדְעָתּוֹ לֶאֱכֹל פֵּרוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, וּמִכַּוֵּן עַכְשָׁו בִּבְרָכָה זוֹ לִפְטֹר גַּם מַה שֶּׁיֹּאכַל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אִם כֵּן הָוֵי הַכֹּל לְצָרְכָּן סְעוּדָה וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶם, דִּבְרָכַת הַמָּזוֹן יִפְטֹר הַכֹּל כְּמוֹ מַה שֶּׁפּוֹטֶרֶת מַה שֶּׁאוֹכֵל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. וְאִם לֹא יֹאכַל פֵּרוֹת בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עֲלֵיהֶם, דְּכֵיוָן שֶׁאָכְלָן קֹדֶם הַסְּעוּדָה אֵין שַׁיָּכִין לְסְעוּדָה כְּלָל. וַאֲפִלּוּ אִם לֹא בֵּרַךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. ב) כָּל זֶה בְּשֶׁאוֹכֵל פֵּרוֹת וְכַנַּ״ל, אֲבָל אִם אָכַל קֹדֶם הַסְּעוּדָה דְּבָרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה עֲלֵיהֶם כְּשֶׁאוֹכְלָן בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, [כְּגוֹן מִינֵי לִפְתָּן וּפְרִי אֲדָמָה שֶׁקּוֹרִין עָרָד עֶפְּי״ל, אוֹ בּוּלְבָּע״ס וְכַדּוֹמָה], אִם כֵּן אֲפִלּוּ אִם דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מֵהֶם גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה אֵינוֹ מוֹעִיל לָהֶם כְּלָל הַבְּרָכָה רִאשׁוֹנָה, דִּבְלָאו הָכִי הֵם נִפְטָרִין עַל יְדֵי בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא, וְעַל כֵּן מַה שֶּׁאוֹכֵל קֹדֶם הַסְּעוּדָה אֵין שַׁיָּךְ כְּלָל לְהַסְּעוּדָה, (ז) וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת. וּלְעִנְיַן יַיִן וּשְׁאָר מַשְׁקִין, מִבְּאָר בְּסִימָן קע״ד סָעִיף ו׳ ז׳. ג) אָכַן אִם אָכַל קֹדֶם הַנְּטִילָה (ט) פֵּרְפֶּרָאוֹת לְהַמְשִׁיךְ הַלֵּב לֶאֱכִילָה וְלִפְתֹּחַ הַבָּנֵי מֵעַיִם, [כְּגוֹן מִינֵי מְתִיקָה שֶׁקּוֹרִין אַיי״ן גִּימַאכ״ץ אוֹ דָּבָר מָלוּחַ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ט) עוֹלַת תָּמִיד (סק״א): **(ג) וְכָתַב שָׁם שֶׁאַף דִּבְעַלְמָא פּוֹטֵר דִּידְעֵבַד בִּרְכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת לְפַת, הַיְינוּ הֵיכָא שֶׁבֵּרַךְ רַק עַל אוֹתוֹ פַּת דְּאֵין לְהַבְּרָכָה עַל מָה לְחוּשׁ, אֲבָל כְּאן שֶׁבֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת אֶלָּא דִּבְמַחְשַׁבְתּוֹ חָשַׁב לִפְטוֹר הַפַּת אֵינוֹ פּוֹטֵר. עַד כְּאן דְּבָרָיו עַיֵּן שָׁם:** (נ) הַגְּרַ״ז (סדר ברהנ״ מ״א סע״ ח, פ״ד סע״ יג). דְּאַף דִּמְיָנֵי מְזוֹן נִינְהוּ דְּהַכְרִיעוּ הָאֲחֲרוֹנִים לְקַמָּן בְּסִימָן ר״ח סָעִיף י״ז דִּבְרָכַת הַמָּזוֹן פּוֹטֵר אוֹתָם, הַיְינוּ בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁבֵּרַךְ עֲלֵיהֶם, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי אֵין לוֹ לְשַׁנּוֹת הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ חַ״ל, וְכֵן מְבֹאָר בְּאֵבֶן הָעוֹזֵר שָׁם, עַיֵּן שָׁם: **(ד)** חַיֵּי אָדָם בְּכְלָל מ״א (ס״ד) עַיֵּן שָׁם: **(ס)** חַיֵּי אָדָם שָׁם. וְנִרְאֶה לְכְאוֹרָה שֶׁמִּקּוֹרוֹ הוּא מִדִּבְרֵי הַמְאוֹר בְּפֶרֶק עַרְבֵי פְּסָחִים (כג:) לְעִנְיַן ד׳ כּוֹסוֹת, וְאֵינוּ רְאָיָה גְּמוּרָה, דְּאֶפְשָׁר דְּהוּא לֹא כָּתַב כֵּן רַק לְעִנְיַן יַיִן שֶׁבָּא לִפְטוֹר הַיַּיִן שֶׁבְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וּמִמֵּילָא אֵינוּ יָכוֹל לְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה מִקֹּדֶם, אֲבָל לֹא בְּמִינֵי מָזוֹן שֶׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, וְאֶפְשָׁר דְּמִקּוֹרוֹ הוּא מִדִּבְרֵי הָרַ״ן שָׁם (כד: בא״ד ולענין עה״ג) שֶׁהִשִּׂיג עַל הַמְאוֹר וְכָתַב דִּדְבָרֵי הַגְּאוֹנִים הוּא רַק בְּדִיעֲבַד עַיֵּן שָׁם, וּמִשְׁמַע עַל כָּל פָּנִים דִּבְדַיְיקָא מוֹדֶה לְדִין הַמְאוֹר דְּאַף בְּשֶׁאָכַל מִקֹּדֶם הַנְּטִילָה וְדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה דְּאֵין צְרִיכִין בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל הַמָּזוֹן. **וּלְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן,** דְּמִסְתַּפְּקִים שְׁסּוֹבְרִין בְּסִימָן ר״ח (ס״ז) דְּדִיעֲבַד אִם אָכְלָן אַחַר גְּמַר סְעוּדָתוֹ קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֵין נִפְטָרִין בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן כְּלָל, וְרַק בְּדִיעֲבַד כְּשֶׁנִּזְכַּר לִפְטֹר גַּם הַדַּיְיקָא], וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן הַבְּרָכָה מֵעֵין שָׁלֹשׁ הַמְיֻחֶדֶת לָהֶן וְכֵן קַיְימָא לַן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ג) פּוֹטֵר מַעֲשֶׂה קְדֵרָה שֶׁהוּא דַּיְקָא וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. וְכֵן אִם בֵּרֵךְ עַל מַעֲשֶׂה קְדֵרָה, פּוֹטֵר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת (גמרא פרק כיצד מברכין (מכות מנ:) ורמב"ם בפירוש המשנה (פ"ו מ"ה)):

קְעֵז דְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וְאַחַר הַסְּעוּדָה מַה דִּינָם. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א דְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אִם הֵם דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה דְּהַיְינוּ דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לִקְבַּע סְעוּדָה עֲלֵיהֶם לְלַפֵּת בָּהֶם אֶת הַפַּת, כְּגוֹן בָּשָׂר, וְדָגִים, וּבֵיצִים, וִירָקוֹת, וּגְבִינָה, וְדַיְסָא, וּמִינֵי מְלוּחִים, אֲפִלּוּ אוֹכְלָם (ב) בִּלֹא (ג) [א] פַּת אֵין טְעוּנִין בְּרָכָה לִפְנֵיהֶם, דְּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא (ג) פּוֹטַרְתָּן. וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם, דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטַרְתָּן. וְאִם הֵם דְּבָרִים הַבָּאִים שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, דְּהַיְינוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין דַּרְכָּן לִקְבַּע סְעוּדָה עֲלֵיהֶם לְלַפֵּת בָּהֶם אֶת הַפַּת, (ד) * כְּגוֹן תְּאֵנִים, (ג) וַעֲנָבִים, (ה) וְכָל מִינֵי פֵּרוֹת,

א א בְּרָכוֹת מ"א (ע"ב) לְפִרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה הילכתא) וְהָרא"ש (פ"ו סי' כו) וְכֵן לְכַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (ברכות סי' ו).

בְּאֵר הַיטֵב

אֵינָן בְּאִין לְהַמְשִׁיךְ, פַּת פּוֹטַרְתָּן, כֵּיוָן שֶׁהֵן עַצְמָן מְזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א):

א (ב) **פַּת.** דְּהַן טְפֵלִים לַפַּת. וְאִם אֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת וְאוֹכֵל מֵעֵט פַּת וּמְבָרֵךְ עֲלֵיו הַמּוֹצִיא, צָרִיךְ עִיּוּן אִי פּוֹטֵר הַמַּאֲכָלִים, דְּהָא לֹא קָיְמָא לַן כְּמַאן דְּאָמַר פַּת פּוֹטֵר כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים, אֶלָּא בְּקוֹבַע סְעֻדָּתוֹ עַל הַפַּת אָמְרִינַן דְּכָל הַמַּאֲכָלִים מֵחֲמַת הַפַּת הֵן בְּאִים, אֲבָל בְּשֶׁאֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֵינוֹ פּוֹטֵר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם אוֹכֵל פֵּחוֹת מִכְּזַיִת. וְאָפְשָׁר לוֹמַר כֵּיוָן דְּדַרְכּוֹ לִקְבַּע סְעֻדָּה עֲלֵיהֶם הַפַּת פּוֹטַרְתָּן, לָכֵן יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם לְבַדָּם וְיֹאכַל. הוּא הַדִּין (ג) **וַעֲנָבִים.**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **פת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב אִם לֹא בְּשָׂבְעַת וְיוֹם טוֹב, עַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב. וְעַיֵּן בְּאֵלֶּה הָעִוּלַּי סִימָן קע"ד שֶׁהִכְרִיעַ דְּהַפַּת פּוֹטֵר, כֵּיוָן דְּרוֹב פְּעָמִים הַפַּת עִקָּר, וְלֹא שָׁכִיחַ.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכַדּוֹמֶה], אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, דְּהֵם שַׁיָּכִים לַסְּעוּדָה וְנִפְטָרִין בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. ד) וְדַע דְּהָא דְּמֵתֶר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַמּוֹצִיא דְּבָרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה תּוֹךְ הַסְּעוּדָה כְּגוֹן הַמְבֹאָרִים בְּאוֹת ב', דַּוְקָא שֶׁאֵין בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל תֵּכֶף, אֲבָל אִם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהַלֶּחֶם לְפָנָיו, אָסוּר לִגְרֹם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, אֶלָּא יְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא עַל הַלֶּחֶם וְיִפְטֹר שְׁאָרֵי דְּבָרִים [חַיֵּי אָדָם (כלל מא ס"ה)]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם אוֹהֵב יוֹתֵר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַסְּעוּדָה מֵלֶּאֱכֹל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, (ו) אֵין בָּזֶה מְשׁוּם גֵּרַם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְאִם הֵם דְּבָרִים הַמּוֹשְׁכִין הַלֵּב (ו) לְתַאֲוַת הַמַּאֲכָל, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל לֶאֱכֹל קֹדֶם הַסְּעוּדָה: (ג) **פּוֹטֵר מַעֲשֶׂה קְדֵרָה.** שֶׁבִּרְכָתָן נִמְשֶׁכֶת מִזּוֹנוֹת:

א (א) **לְלַפֵּת בָּהֶם וְכוּ'.** וְדַיְסָא אַף שֶׁהִיא עָבָה (ו) וְאֵינוֹ מִלְּפֵת בָּהֶם הַפַּת וְנֶאֱכָל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם (ג) כֵּיוָן שֶׁבָּאת לְהַשְׁבִּיעַ, עִקַּר סְעוּדָה הִיא וְנִטְפָּלָת לְהַפַּת. וְהוּא הַדִּין כָּל מִינֵי תַּבְשִׁילִין הָרַגִילִין לָבוֹא לְתוֹךְ סְעוּדַת הַפַּת [רא"ש (פ"ו סכ"ו)]: (ב) **בִּלֹא פַּת.** דְּכֵיוָן שֶׁתָּמִיד בָּאִים לְלַפֵּת אֶת הַפַּת, (ג) מֵעִקַּר הַסְּעוּדָה הֵם, וְנִטְפָּלִים לְהַפַּת: (ג) **פּוֹטַרְתָּן.** וְאִם אֵינוֹ חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֶלָּא אוֹכֵל מְעַט פַּת כְּדֵי לְפָטְרָם, (ד) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם יָכוֹל לְפָטְרָם, דְּלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר שֶׁהֵם נִטְפָּלִים לְהַפַּת, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה חָפֵץ בַּאֲכִילָתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָכַל רַק פֵּחוֹת מִכַּזַּיִת, אוֹ אוּלַי כֵּיוָן דְּדַרְכּוֹ הָעוֹלָם לִקְבֹּעַ סְעוּדָה עַל הַפַּת בִּרְכַּת הַפַּת פּוֹטַרְתָּן בְּכָל גַּוְונֵי. וְעַל כֵּן כָּתְבוּ דְּאִפְשָׁר זֶה טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּבָרֵךְ עַל הַשְּׁאָרֵי דְּבָרִים הַבְּרָכָה הָרְאוּיָה לְכָל אַחַת וְלֹא יֹאכַל פַּת כְּלָל, (ה) אִם לֹא בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּאָז מִצְוָה לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, חָשׁוּב הוּא וְנַעֲשׂוּ הַכֹּל טְפֵלִים לוֹ: (ד) **כְּגוֹן תְּאֵנִים וְכוּ'.** וְכֵן כָּל דָּבָר (ו) שֶׁבָּא רַק לְקִנּוּחַ וְלֹא לְהַשְׁבִּיעַ. וַאֲפִלּוּ הָיוּ הַפֵּרוֹת לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ הַמּוֹצִיא. וַאֲפִלּוּ הֵם (ז) מְבֻשָּׁלִים גַּם כֵּן אֵין הַפַּת פּוֹטַרְתָּן, כֵּיוָן שֶׁאֵין שַׁיָּכִים לַפַּת [אַחֲרוֹנִים]. וַאֲפִלּוּ אִם בִּשְּׁלוּ הַפֵּרוֹת עִם בָּשָׂר מִשְׁעַת מַבָּמָּה (ח) אַחֲרוֹנִים דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, דְּאֵין הַפֵּרוֹת נַעֲשִׂין טְפֵלִין לְהַבָּשָׂר, וְהוּא דְּלֹא כְּדַעַת הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מג ס"ג) שֶׁכָּתַב (ט) דְּהַפֵּרוֹת טְפֵלִין לְגַבֵּי הַבָּשָׂר. אֲכָל בְּסָפֵק יָד הַקַּטָּנָה (ברכות פ"ג מנחת עני אות לב) מָצָאתִי שֶׁמְּצַדֵּד גַּם כֵּן לוֹמַר דְּלֹא יְבָרֵךְ, אֶלָּא דְּכָתַב טַעַם אַחֵר בָּזֶה, דְּהֵיכָא דְּמִבְשַׁל הַפֵּרוֹת עִם בָּשָׂר אוֹ עִם שׁוּמָן וּדְבָשׁ וְעוֹשֶׂה מֵהֶן תַּבְשִׁיל (שֶׁקּוֹרִין עֶפִּי"ל צִימְע"ס אוֹ מַהַאגְּסִים שֶׁקּוֹרִין בַּארְי"ן), א]נִרְאֶה שֶׁכָּל עִקָּרָן הֵן בָּאִין לְמָזוֹן וְלִסְעוּדָה וְלֹא לְקִנּוּחַ בָּעָלְמָא, אֶלָּא תְּמִידָ תַּבְשִׁיל כְּשֶׁאֵר תַּבְשִׁילִין שֶׁנַּעֲשִׂין מִלֶּפֶת וְיָרָק שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם מְשַׁעַם זֶה. וּמִסַּיּם דְּלַצַּאת יְדֵי סָפֵק, כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל צִימְע"ס מִפֵּרוֹת מְבֻשָּׁלִים, יִקַּח תְּחִלָּה אֵיזֶה פְּרִי חַי וִיבָרֵךְ עָלָיו לְהוֹצִיא אֶת זֶה, וְאִם אֵין לוֹ פְּרִי חַי יֹאכַל תְּחִלָּה וְסוֹף עִם פַּת, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין בְּכָלָל זֶה מַה (י) שֶׁמְּבִיאִין מֵעֵט פֵּרוֹת מְבֻשָּׁלִין לְקִנּוּחַ סְעוּדָה [שֶׁקּוֹרִין קָאמְפּאט], דְּזֶה אֵין בָּא לְמָזוֹן כְּלָל רַק לְקִנּוּחַ סְעוּדָה, וְצָרִיךְ בְּרָכָה: (ה) **וְכָל מִינֵי פֵּרוֹת.** הוּא הַדִּין חֲזָרָת וְקִשּׁוּאִין וּמְלָפְפוֹנוֹת חַיִּין אוֹ צְנוֹן וּכְצָל גַּם כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֲכָל אִם אוֹכֵל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) הַגְּרַ"ז בְּסִימָן רמ"ט (ס"ק א) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֹאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד"ה מותר) לְעִנְיַן מַה שֶׁאוֹכְלִין אַחַר קִדּוּשׁ קֹדֶם וְטִילַת יָדַיִם: (יא) עַיֵּן בְּמִשְׁנָה מ"ב (ע"א) בְּרַשׁ"י (ד"ה ברך) שֶׁהֵיוּ רְגִילִין לְהָבִיא פֵּרְפְּרָאוֹת קֹדֶם הַסְּעוּדָה, וְכֵן מִסְתַּבֵּר, אַחֲרֵי דְּהֵם הַגּוֹרְמִין שֶׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ:

א (ג) כִּדְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (כיצד טז.) עַל דַּיְסָא, הָנֵי בַּבְלָאֵי טִפְּשָׁאֵי דְּאָכְלִי נַהֲמָא בְּנַהֲמָא: (ג) תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה ורבינו) וְהָרא"ש דְּהוּא הַדִּין דְּכָל הַמַּאֲכָלִים מֵחֲמַת הַפַּת הֵן בָּאִים, אֲבָל בְּשֶׁאֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֵינוֹ פּוֹטֵר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם אוֹכֵל פֵּחוֹת מִכַּזַּיִת. וְעַיֵּן בְּאֵלֶּה הָעִוּלַּי סִימָן קע"ד שֶׁהִכְרִיעַ דְּהַפַּת פּוֹטֵר, כֵּיוָן דְּרוֹב פְּעָמִים הַפַּת עִקָּר, וְלֹא שָׁכִיחַ